

Informace ze zdravotnictví Jihočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

České Budějovice
25.6.2004

9

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Jihočeském kraji v roce 2003

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Jihočeský Region in 2003*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihočeském kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Jihočeský region in 2003 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Podkladem pro zpracování dat o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí byly roční výkazy za rok 2003 A (MZ) 1-01 o činnosti zdravotnických zařízení pro obor tuberkulózy a respiračních nemocí a pololetní výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu zdravotnických zařízení a jeho využití. Výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování v České republice uveřejněného ve Sbírce zákonů ČR formou vyhlášky č. 470/2002 Sb. a její samostatné přílohy č. 2, částka 163 ze dne 19. listopadu 2002. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Pro výpočet relací na obyvatelstvo byly použity údaje z ČSÚ.

Roční výkaz o činnosti vyplňuje každá ambulantní ordinace tuberkulózy a respiračních nemocí (oddělení a pracoviště), včetně ambulantních částí nemocnic bez ohledu na zřizovatele. Z 19 zdravotnických zařízení byla 100 % návratnost výkazů.

V následujícím textu porovnáváme zpracované hodnoty z ročních výkazů za rok 2003 s příslušnými hodnotami získanými ze zpracování z roku 2002. Počty lékařů a středního zdravotnického personálu představují součty jejich úvazků včetně úvazků smluvních pracovníků.

Personální zabezpečení

V roce 2003 ubylo v Jihočeském kraji 1 ambulantní zařízení zabezpečující TRN, a to v okrese Český Krumlov.

U personálního zabezpečení nedošlo k výraznému pohybu. Byl zaznamenán pouze mírný nárůst o 1,63 lékaře, u středního zdravotnického personálu došlo k poklesu o 0,51. Nejvyšší podíl na nárůstu lékařů měl okres Jindřichův Hradec (nárůst o 1,50), na poklesu u středního zdravotnického personálu se nejvíce podílel okres Český Krumlov (pokles o 1,60).

V porovnání s Českou republikou u ukazatelů na 100 tisíc obyvatel připadá v Jihočeském kraji 2,47 lékařů, nejvíce pak v okrese Jindřichův Hradec 2,91 (ČR 3,14 lékařů). U středního zdravotnického personálu je tato relace 4,30, zcela se vymyká okres Prachatice se 7,78, a to i ve srovnání s Českou republikou, kde je tato relace 6,26.

Činnost v oboru

Ošetření - vyšetření

V průběhu roku 2003 bylo v ambulantních zdravotnických zařízeních Jihočeského kraje provedeno o 1,69 % (-1486) méně ošetření-vyšetření (dále jen vyšetření), v České republice je tento pokles 1,71 % (-35 085). Na tomto poklesu se nejvíce podílel okres Tábor (5,51 %) a okres Prachatice (5,08 %). Na 1 lékaře připadá 5 587 vyšetření (v ČR 6 299). Největší počet vyšetření vykazuje okres Písek 8 159, nejméně pak okres Jindřichův Hradec 3 280. V relaci na 1000 obyvatel připadá 138 vyšetření a v České republice 198 vyšetření.

Osoby s rizikem onemocnění tuberkulózou nebo plicní rakovinou

Pacientů se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou (R1)¹⁾ bylo v roce 2003 v Jihočeském kraji evidováno o 6,68 % méně (v ČR o 3,89 % méně). Největší pokles vykazuje okres Strakonice, kde pacienti ze skupiny R1 byli přeřazeni do skupiny R2. U dětí ve věku 0 - 14 let došlo k poklesu ze 6ti na 5.

Osob s jinou mykobakterií (R2)²⁾ v roce 2003 bylo evidováno o 15,88 % více (ČR o 11,83% více) oproti roku 2002. Nárůst v tomto ukazateli je převážně způsoben přeřazováním osob ze skupiny R1 do skupiny R2. U dětí ve věku 0 - 14 let došlo k poklesu o 19,67 % (12 osob), v České republice činí tento pokles 9,64 %.

V Jihočeském kraji bylo v roce 2003 léčeno 8 116 (v ČR 135 636) osob s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou. Z těchto osob tvoří 92 % (v ČR 94 %) kuřáci s vysokým konzumem cigaret³⁾, 0,5 % (v ČR 0,5 %) osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a 7,5 % (v ČR 5,5 %) osoby s profesionální expozicí kancerogenů.

Proti roku 2002 došlo u osob s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou k nárůstu o 1,13 %. Největší nárůst vykazuje skupina osob s vysokým konzumem cigaret 1,44 %, naopak ve skupině osob s dysplastickými buňkami ve sputu došlo k poklesu o 2,33 % a u osob s profesionální expozicí kancerogenů o 2,23 %.

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí bylo v roce 2003 celkem dispenzarizováno 18 179 osob, z toho je 54 % mužů. Na 10 tisíc obyvatel připadá 290,88 dispenzarizovaných osob. Porovnáme-li tento ukazatel s Českou republikou (455,16 dispenzarizovaných osob na 10 tisíc obyvatel) je na tom Jihočeský kraj s 63,91 % lépe. Ve srovnání s rokem 2002 došlo k poklesu o 1,16 % dispenzarizovaných osob, z toho u mužů o 0,05 % a u žen o 2,43 %. Nejvíce dispenzarizovaných osob 80,5 % (z toho 58,5 % mužů) je ve skupině N4⁴⁾; z této skupiny je 50,47 % osob s diagnózou J41.0-8, J42, J44.0 -9 (chronická bronchitis).

V roce 2003 bylo nově dispenzarizováno 2 024 osob, z toho 1202 mužů a 822 žen. Při porovnání s rokem 2002 došlo u mužů k poklesu o 133 a u žen o 149.

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí, děti ve věku 0 - 14 let

Děti ve věku 0 - 14 let bylo v roce 2003 dispenzarizováno 739, z toho 55,62 % chlapců. Z celkového počtu dispenzarizovaných osob tvoří děti 24,60 %. Nejvíce dětí (39 %) je zastoupeno ve skupině N4⁴⁾. Z této skupiny je 99,44 % dětí s diagnózou astma bronchiale.

Lůžková péče

V kraji jsou k dispozici 4 lůžková oddělení TRN s průměrným počtem lůžek 160. Proti roku 2002 došlo ke zvýšení v průměrném počtu lůžek o 1,89 %. V počtu pracovníků došlo ke snížení lékařů o 21 % a u středního zdravotnického personálu došlo ke zvýšení o 3,91 %.

Průměrná ošetrovací doba je 12,6 dnů, v porovnání s Českou republikou (12,0) jde o zcela nepatrný rozdíl.

V nemocnicích Jihočeského kraje je využití lůžek ve dnech 232,9, při porovnání s nemocnicemi v České republice 265,1 je využití nižší.

Zpracovala: Alena Bédiová, Jana Ježková

ÚZIS ČR

Jihočeský krajský odbor

adresa: Žižkova 12, 370 01 České Budějovice

tel.: 387 718 383

email: holomelova@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

Vysvětlivky:

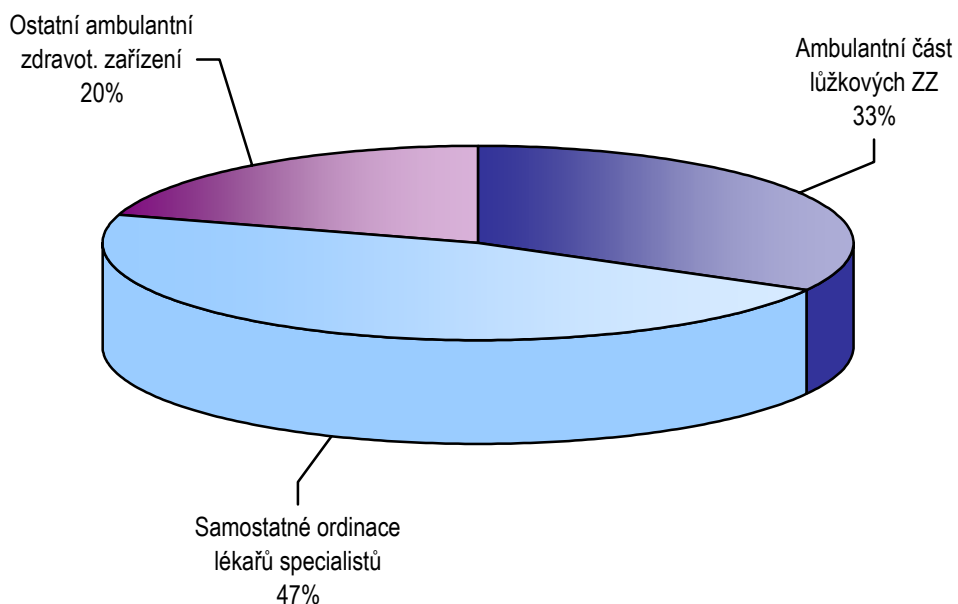
- ¹⁾ skupina R1 - do této skupiny se zařazují osoby, které mají závažné přidružené nemoci, závažné přidružené podmínky nebo rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakterií
- ²⁾ skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou ne jinou mykobakterií
- ³⁾ jedná se o množství vykouřených cigaret hodnocené těmito kritérii: osoby kouřící minimálně 20 cigaret denně po dobu 20 let, popř. ve věku nad 45 let
- ⁴⁾ do skupiny N4 patří:
  - a, chronická bronchitida (J41.0-8, J42, J44.0-9)
  - b, astma bronchiale (J45.1-9, J46)
  - c, emfyzém plic (J43.0-9)
  - d, bronchiektázie (J47)

Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantních zdravotnických zařízeních

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření			
		lékaři	SZP	celkem		z toho očkování BCG	na 1 lékaře
				absolutně	v %		
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	5,10	11,75	25 609	29,6	3 112	5 021
Samostatné ordinace lékařů specialistů	6	7,23	9,94	35 723	41,4	3 496	4 941
Ostatní ambulantní zdravot. zařízení	6	3,13	5,20	25 041	29,0	3 071	8 000
Jihočeský kraj	19	15,46	26,89	86 373	100,0	9 679	5 587

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Struktura ambulantních lékařů TRN podle druhu zdravotnických zařízení v Jihočeském kraji v roce 2003

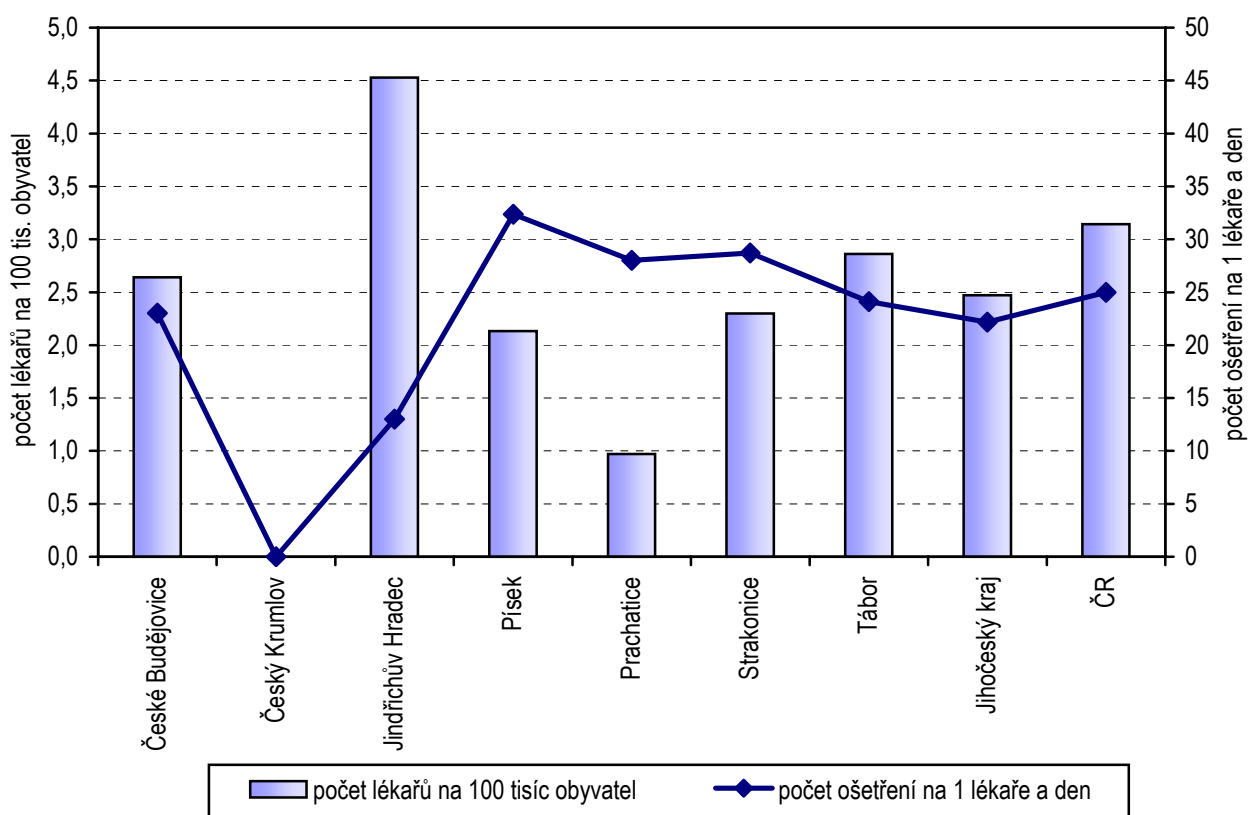

Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření dle územních celků

Území, okres	Počet ZZ a praco-višť	Počet zaměstnanců ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři		SZP	celkem	na 10 tis. obyvatel	na 1 lékaře a den
		celkem	na 100 tis. obyvatel				
České Budějovice	5	4,73	2,64	5,64	27 447	1 537	23,03
Český Krumlov	1	-	-	-	-	-	#DIV/0!
Jindřichův Hradec	3	4,20	4,53	6,90	13 776	1 484	13,02
Písek	2	1,50	2,13	3,75	12 238	1 741	32,38
Prachatice	2	0,50	0,97	4,00	3 529	686	28,01
Strakonice	4	1,60	2,30	2,60	11 580	1 664	28,72
Tábor	2	2,93	2,86	4,00	17 803	1 738	24,11
Jihočeský kraj	19	15,46	2,47	26,89	86 373	1 382	22,17
ČR	299	321,00	3,14	638,79	2 022 131	1 982	25,00

¹⁾ součet úvazků (včetně smluvních)

Počet ambulantních lékařů TRN na 100 tisíc obyvatel a počet ošetření na 1 lékaře a den v Jihočeském kraji v roce 2003

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	ČR na 10 tis. obyvatel	Jihočeský kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾	
		celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy
			ženy	děti (0-14 let)			
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	16,24	645	107	-	10,32	199	50
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	1,70	85	24	-	1,36	14	11
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	3,85	167	82	-	2,67	8	8
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	38,06	1 133	416	74	18,13	271	161
Chronická bronchitis (J41-J42, J44.0-9)	211,05	7 997	3 681	-	127,96	263	183
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	111,28	5 946	3 182	530	95,14	314	330
Emfyzém plic (J43.0-9)	10,11	483	115	-	7,73	37	11
Bronchiektázie (J47)	4,29	208	93	3	3,33	6	4
Sarkoidóza (D86.0,2)	7,83	372	229	1	5,95	14	12
Pneumokoniózy (J60-J66)	14,46	56	15	-	0,90	2	3
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	5,05	175	87	3	2,80	11	7
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	7,86	178	57	-	2,85	11	4
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	6,50	146	54	2	2,34	15	9
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	16,87	588	233	126	9,41	37	29
Celkem	455,16	18 179	8 375	739	290,88	1 202	822

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ²⁾		skupina R2 ³⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
	absolutně				
České Budějovice	629	2	68	5	1 728
Český Krumlov	-	-	-	-	-
Jindřichův Hradec	117	1	182	9	900
Písek	184	-	90	-	1 803
Prachatice	30	-	35	-	-
Strakonice	134	-	69	-	1 384
Tábor	344	2	395	35	2 301
Jihočeský kraj	1 438	5	839	49	8 116
ČR	34 168	153	29 475	3 140	135 636
	na 10 000 obyvatel ¹⁾				
České Budějovice	35,2	0,7	3,8	1,8	96,8
Český Krumlov	-	-	-	-	-
Jindřichův Hradec	12,6	0,7	19,6	6,0	97,0
Písek	26,2	-	12,8	-	256,5
Prachatice	5,8	-	6,8	-	-
Strakonice	19,3	-	9,9	-	198,9
Tábor	33,6	1,3	38,6	22,5	224,6
Jihočeský kraj	23,0	0,5	13,4	5,0	129,9
ČR	33,5	1,0	28,9	20,0	133,0

¹⁾ Celkový počet, resp. děti ve věku 0-14 let (k 1.7.)

²⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakterií mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakterií.

³⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakterií

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic

Ukazatel	Nemocnice	
	kraj	ČR
Počet oddělení	4	44
Počet zaměstnanců ¹⁾		
lékaři	7,90	173,97
střední zdravotničtí pracovníci celkem	42,50	619,07
střední zdravotničtí pracovníci u lůžka	36,50	574,82
nižší a pomocní zdravotničtí pracovníci u lůžka	11,00	167,34
Průměrný počet lůžek	160,00	1 762,28
Průměrný denní stav obsazených lůžek		
celkem	102,1	1 279,9
na 1 lékaře	12,9	7,4
na 1 SZP u lůžka	2,8	2,2
Počet lékařů na 100 lůžek	4,94	10,12
Počet SZP na 100 lůžek	26,56	36,01
Počet hospitalizovaných	2 969	38 929
Nemocniční letalita	73,7	86,2
Využití lůžek ve dnech	232,9	265,1
Průměrná ošetrovací doba	12,6	12,0
Prostoj lůžek ²⁾	5,8	2,8

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice České Budějovice

Okresní nemocnice Strakonice

Okresní nemocnice Tábor